

13 червня 2025 | № 11
(1601)

НОВИНИ ЧАЕС

Офіційне видання
ДСП «Чорнобильська АЕС»

Підписано МЕМОРАНДУМ

Підписано Меморандум про співробітництво

див. стор.5

У ЦЬОМУ НОМЕРІ

стор. 3 - 6 — Актуально.

— Представники ДСП ЦППРВ відвідали об'єкти по поводженню з РАВ ДСП «Чорнобильська АЕС».

— Чорнобильська АЕС переходить до промислової експлуатації установки звільнення матеріалів від регулюючого контролю.

— ЧАЕС та Славутицька міська територіальна громада підписали меморандум.

стор. 7 — Чорнобильська АЕС отримала важливу допомогу від МАГАТЕ.

стор. 8-9 — Обережно, борщівник!

ДАТИ І ПОДІЇ

Перша субота червня 2025 року — День міста Славутича. 38 річниця заснування.

Червень 1997 року — Прийнято «План виконання заходів на об'єкті «Укриття» (SIP), розроблений за сприяння Комісії Європейського Співтовариства, України, США та групи міжнародних експертів.

8 червня 1977 року — На ЧАЕС було організовано зону суворого режиму (ЗСР).

10 червня 1986 року — Ухвалено рішення про початок будівництва житла для переселенців з поставарійних відселених територій на територіях Української РСР та білоруської рср.

11 червня 2001 року — Створено ДСП «Чорнобильська АЕС».

Навіть одноразове торкання до борщівника призводить до опіків 1—3 ступенів.

див. стор. 9

Представники ДСП ЦППРВ відвідали Чорнобильську АЕС

В рамках робочого візиту з метою ознайомлення з технологічним процесом поводження з радіоактивними відходами (РАВ) представники ДСП ЦППРВ відвідали об'єкти по поводженню з РАВ ДСП «Чорнобильська АЕС», а саме: заводи з переробки рідких та твердих РАВ, сховища для зберігання РАВ та новий безпечний конфайнмент.

В рамках робочого візиту фахівці ДСП ЦППРВ ознайомились з технологіями переробки твердих та рідких радіоактивних відходів ЧАЕС, методами вимірювання активності радіонуклідів, які застосовуються при проведенні характеристики радіохімічною лабораторією ЗПРРВ.

редньоактивні та високоактивні. Це значною мірою ускладнює роботу з РАВ, оскільки уся інфраструктура поводження повинна мати можливість характеризувати РАВ за ступенем активності та бути пристосованою до роботи з високоактивними матеріалами.

Прогнозований об'єм РАВ при знятті з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворенні об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему складає 177255 м³. Частина рідких РАВ складає 36148 м³, твердих — 141107 м³.

Також в ході робочої зустрічі обговорювались питання щодо приймання на захоронення радіоактивних відходів ДСП ЧАЕС та подальшого розвитку комплексу виробництв «Вектор».

Довідково. Чорнобильська АЕС у своїй діяльності з поводження з РАВ керується принципом мінімізації кількості радіоактивних матеріалів та радіоактивно забруднених територій. Для реалізації цього принципу використовується практика максимального повторного використання матеріалів та їх дезактивації.

На Чорнобильській АЕС наявні усі види РАВ за активністю: низькоактивні, се-

Чорнобильська АЕС переходить до промислової експлуатації установки для звільнення матеріалів від регулюючого контролю

ДСП «Чорнобильська АЕС» після отримання позитивного висновку Держатомрегулювання щодо звіту про дослідно-промислову експлуатацію, а також затвердження нового стандарту підприємства СТП 2.039-2021, розпочинає промислову експлуатацію установки для звільнення матеріалів від регулюючого контролю.

Нова установка — це останній етап у процесі поводження з радіоактивними матеріалами (РМ).

Вона дозволяє за допомогою високоточного спектрометричного контролю визначати, чи можна вважати той чи інший матеріал (зокрема метал) безпечним для подальшого використання поза зоною відчуження.

У випадку позитивного висновку, такі матеріали можуть бути повернуті до народного господарства, не несучи загрози радіаційного забруднення.

Основу установки складає стаціонарна система гамма-спектрометричного контролю FRM-03, створена на базі детекторів з особливо чистого германію. Система забезпечує автоматичне транспортування і зважування контейнерів, спектрометричні вимірювання питомої активності радіонуклідів, визначення сумарної активності вмісту, ведення електронного журналу і формування протоколів, повністю автоматизований технологічний процес.

За результатами проведених робіт на розгляд до Держатомрегулювання було направлено «Звіт про проведення дослідно-промислової експлуатації установки для звільнення матеріалів від регулюючого контролю».

Державна інспекція ядерного регулювання України із залученням ДНТЦ ЯРБ виконали розгляд цього документу та надали свої зауваження.

В рамках усунення зауважень були виконані додаткові роботи з вимірювання контейнерів із радіоактивним матеріалом та доопрацьовано безпосередньо

сам «Звіт...».

В лютому 2025 року Чорнобильська АЕС отримала від Держатомрегулювання позитивний висновок щодо «Звіту...».

Протягом лютого-травня тривали роботи з доопрацювання документів «Стандарт підприємства. Управління виробничими процесами. Порядок підготовки радіоактивних матеріалів до звільнення від регулюючого контролю. СТП 2.039-2021» та «Методика визначення нуклідних векторів для радіоактивних матеріалів ДСП «Чорнобильська АЕС»», які є невід'ємною частиною діяльності щодо звільнення матеріалів від регулюючого контролю на ДСП ЧАЕС та зняття з експлуатації блоків 1, 2, 3 Чорнобильської АЕС у цілому.

Найближчими днями ДСП «Чорнобильська АЕС» направить до Держатомрегулювання «Рішення про початок промислової експлуатації установки для звільнення дрібногабаритних радіоактивних матеріалів ДСП ЧАЕС від регулюючого контролю», чим фактично розпочне промислову експлуатацію цього важливого для поводження з твердими радіоактивними відходами обладнання.

Процедура звільнення РМ від контролю

базується на лабораторних дослідженнях, спектрометричних вимірюваннях і математичних розрахунках, що відповідають міжнародним нормам і українському законодавству.

Потужність установки становить до 10 тонн матеріалів на добу.

У жовтні 2020 року відповідно до спеціально розробленої програми було розпочато дослідно-промислову експлуатацію установки, яка включала налаштування режимів роботи, калібрування обладнання та проведення серії випробувань на репрезентативних пробах.

Проект було реалізовано за підтримки Європейського Союзу у рамках Програми «Інструмент співробітництва у сфері ядерної безпеки 2011 року. Частина II». Підприємством виступала чеська компанія VF a.s.

Робота Установки сприятиме підвищенню безпеки та рентабельності системи поводження з радіоактивними матеріалами, зменшенню обсягів радіоактивних відходів і поступовому досягненню остаточного безпечного захоронення того, що не підлягає подальшому використанню.

Чорнобильська АЕС та Славутиська міська територіальна громада підписали меморандум

7 червня, в рамках відзначення Дня міста, між Чорнобильською АЕС та Славутиською міською територіальною громадою укладено Меморандум про співпрацю в галузі розвитку місцевого туризму. З боку ДСП ЧАЕС Меморандум підписав директор технічний (-головний інженер) станції Олександр Тітарчук, з боку Славутиської громади — міський голова Юрій Фомічев.

Як зазначено в документі, це сприятиме розвитку туристичної привабливості громади Славутича та регіону в цілому, збереженню історичної пам'яті та формуванню позитивного іміджу як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Співпраця має бути взаємовигідною як підприємству, так і громаді, оскільки сприятиме формуванню позитивного іміджу ЧАЕС та Славутича в сучасних умовах та під час повоєнного відродження регіону.

В рамках меморандума планується здійснювати підтримку та розвиток міського музею Славутича та ДСП ЧАЕС, туристично-ін-

формаційного центру й експозиції ЗонаArt ДСП ЧАЕС.

Йдеться про розширення експозицій, пов'язаних з історією ЧАЕС, будівництвом міст Прип'ять та Славутич, ліквідацією наслідків аварії на ЧАЕС, що сприятиме глибшому розумінню подій 1986 року.

Окрім того, документом передбачено розширення тематичних

екскурсій та маршрутів з інтеграцією до них експозиції ЗонаArt ДСП ЧАЕС, а також проведення спільних туристичних, культурних, просвітницьких та освітніх заходів — конференцій, фестивалів, екскурсій, навчальних екскурсій для учнів, тематичних заходів, присвячених тематиці Чорнобиля, екології та сталому розвитку із залученням фахівців ДСП ЧАЕС та установ й організацій міста, науковців та туристів.

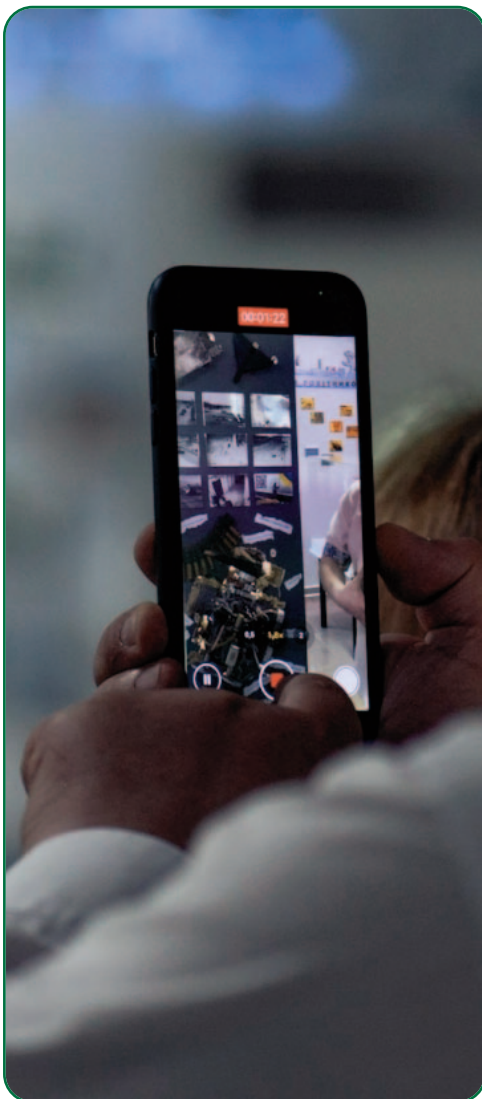
Меморандумом визначено важливий розділ, спрямований на формування у майбутніх поколінь славутичан знань не лише про історію, але й переваги Славутича.

Розділ, зокрема, передбачає спільну участь у навчальних курсах, семінарах для гідів та дослідників, що спеціалізуються на тематиці Чорнобиля, ядерної енергетики та екології.

За умови реалізації, Меморандум забезпечить розвиток інфраструктури та сервісів, цифрових рішень (покращення туристичної інфраструктури в громаді Славутича, спільну розробку мобільних додатків та віртуальних турів, що дозволять ознайомитися з історією ЧАЕС та Славутича, у т.ч. дистанційно), а також усіх видів туризму - екологічного, промислового, наукового.

Згідно із програмою підписання, гості, серед яких були й представники місцевого самоврядування Михайло-Коцюбинської та Любецької територіальних громад, відвідали ЗонуArt. Екскурсію для них провів фундатор експозиції Олександр Новіков.

Чорнобильська АЕС отримала важливу допомогу від МАГАТЕ

В рамках міжнародної технічної допомоги від МАГАТЕ Чорнобильська АЕС отримала засоби для вимірювань, необхідних при поводженні із РАВ та радіоактивними матеріалами (РМ).

Як розповів начальник відділу інтегрованого поводження із РМ Олексій Мясніков, надані МАГАТЕ α - β -радіометр та спектр-фотометр передбачають більш широкі можливості вимірювань та характеристики РАВ та РМ:

«Зокрема, спектр-фотометр — це досить сучасний пристрій, який дозволить нам із великою точністю визначати хімічний склад РАВ — не в останню чергу, радіоактивно забруднених вод.

Важливо, що його використання дозволить скоротити процес підготовки проб, а відтак зменшити час виконання операцій та термін отримання результатів. Цей прилад буде використовуватися у нашій вимірювальній воднорадіохімічній лабораторії (ВВРХЛ).

α - β -радіометр також буде застосовано у роботі ВВРХЛ ВІП РМ для характеристики показників питної води (за вмістом радіонуклідів) на промайданчику станції, а також для ви-

значення загальної кількості радіонуклідів у РАВ Чорнобильської АЕС.

Ще одне призначення цього приладу — підтвердження герметичності закритих джерел іонізуючого випромінювання, котрі застосовуються під час виконання певних технологічних операцій на станції.

В рамках ліцензії на використання таких джерел ми повинні здійснювати відповідний контроль, відтак прилад буде нам дуже у пригоді.

Раніше персонал ВВРХЛ ВІП РМ виконував характеристичні дослідження за досить складною та часоємною технологією. З наявністю нового обладнання це буде виконуватися швидше, простіше й точніше».

МАГАТЕ надає постійну матеріально-технічну допомогу Чорнобильській АЕС, що має особливе значення після фактичного пограбування технічного парку станції під час окупації її російськими військами.

Найближчим часом ЧАЕС отримає від МАГАТЕ кліматичні камери для контролю зацементованих зразків рідких РАВ, що також дозволить покращити процес поводження із РАВ та РМ.

Нагадаємо, що у квітні 2025 року ЧАЕС, в рамках проекту технічного співробітництва МАГАТЕ, отримала установку, котра призначена для випробувань бетонів на морозостійкість з робочою температурою -20-50°C.

Вона здатна суттєво прискорити технологічний процес виготовлення захисних залізобетонних контейнерів, які використовуються для поводження із рідкими РАВ на Чорнобильській АЕС.

У Славутичі промаркували безбар'єрний маршрут

Наприкінці травня у рамках Всеукраїнського тижня безбар'єрності у Славутичі відбулося маркування об'єктів першої черги безбар'єрного маршруту.

Напередодні маркування депутати Славутицької міської ради абсолютною більшістю ухвалили рішення про внесення змін до чинної програми безбар'єрності, якою передбачається низка заходів, спрямованих на те, щоб зробити більш комфортним життя вразливих верств населення міста.

Безбар'єрність — це не про марнотратство під час війни, коли усі кошти або їх переважна більшість має йти на підтримку захисників. Безбар'єрність — це не про пандуси та бордюри, які можуть здаватися марнотратством у поточній економічній ситуації.

Безбар'єрність — це про можливість для вразливих (назавжди чи на певних етапах життя) верств населення без принизливої необхідності звертатися до інших про допомогу за потреби дістатися до роботи, лікарні, громадського транспорту, потягів та міжміських автобусів, закладів освіти та культури, магазинів, тощо.

Це про елементарні зручності при подоланні міського простору для наших поранених/протезованих вояків, інвалідів-візочників, матерів з дитячими візками, літніх людей з палицями, людей на милицях і ще багатьох-багатьох категорій людей, проблеми яких

не помітні тим, кому із ними не довелося стикнутися особисто.

Перший славутицький безбар'єрний маршрут пролягатиме від Центру «Благодар» (Чернігівський квартал) до Кіноконцертного комплексу, охоплюючи центральну частину міста. Його довжина близько 2500 метрів. Саме він стане основою для створення повноцінного безбар'єрного простору в Славутичі.

Вздовж маршруту розміщена соціальна реклама з меседжем: «Рух без бар'єрів – це коли можеш», яка покликана привернути увагу до теми інклюзивності та стимулювати суспільний діалог.

Попереду чимало роботи: проектування, будівництво, але вже сьогодні

Славутич намагається робити доступний простір, де кожен зможе пересуватися вільно та зручно.

Наприклад, одним із об'єктів цього маршруту буде Кіноконцертний комплекс. Будівля є частиною архітектурного ансамблю центральної частини міста, тому важливо зберегти її автентичність.

У рамках створення безбар'єрного простору в Кіноконцертному комплексі планується: встановлення зовнішніх пандусів; облаштування ліфту до укриття; заміна вхідної групи; ремонт сходів із дотриманням норм та інше. І тут мова не лише про культуру: ліфт до укриття — це про безпеку людей, які наразі за необхідності не можуть туди потрапити.

Маршрут, об'єкти якого нещодавно промаркували, — це поки що перша черга, тобто лише частина міського простору. Другою чергою його планується продовжити до медичного містечка.

І так, одного маршрута замало: їх потрібно близько десятка, і, ймовірно вони з'являться на картах міста у поволі чинні часи — в залежності від фінансових можливостей, які будуть у славутицької громади.

Проект «Рух без бар'єрів» охоплює 14 пілотних громад України, зокрема Київ, Одесу, Дніпро, Житомир, Львів, Рівне, Полтаву, Чернівці, Вінницю, Тернопіль, Кропивницький, Бучу, Опішню та Славутич.

Обережно: борщівник!

Літо ще навіть не встигло відзначитися значним теплом, а на присадибних ділянках, полях, лісових галявинах, узбіччях лісів, та інших місцинах (територія зони відчуження не є виключенням) з'являються рослини з характерними парасолеподібними верхівками. Це борщівник Сосновського — рослина вкрай небезпечна для тих, кому з нею випадково доводиться контактувати.

Борщівник Сосновського — реліктова та добре пристосована до виживання рослина. Містить фотоактивні сполуки, небезпечні для шкіри людини при сонячному опроміненні.

Біологічні особливості

Рослина в перші роки не вибиває пагона, росте у вигляді куща та збільшує кореневище, на 2—3 рік з'являється трубчатий пагін із декількома суцвіттями.

Скошена рослина, яка не відцвіла, дає пагін на наступний рік, і може жити протягом багатьох років допоки не відцвіте.

Якщо стовбур перебитий, за умови теплої погоди квітне повторно через 1—2 тижні, на вцілілих пагонах в прилизових розетках розвиваються квіти. Нові квіти можуть зростати навіть майже біля землі, тому скошу-

вання є малоефективним.

Зростає до 3—5 метрів у висоту, товщина стебла — до 10 сантиметрів. Основними місцями його поширення є потічки, береги річок, узбіччя доріг, деградовані пасовища і покинуті поля.

Насіння борщівника Сосновського дозріває навіть тоді, коли стовбур рослини зрізано. Насіння розсівається в діаметрі 5—6 метрів навколо рослини, проте сухостій з насінням переносить зимові хуртовини, знаходячись над сні-

говим покривом, сприяючи рознесенню насіння на великі відстані.

Незважаючи на те, що не всі борщівники містять фотосенсибілізуючі речовини, склад та дія їх може різнитись, борщівник Сосновського має токсичну дію на шкіру та часто його складно відрізнити від схожих представників суміжних видів.

Прозорий водянистий сік рослини багатий на фотоактивні сполуки (фуранокумарини), при контакті зі шкірою викликає малопомітне подразнення, як від кропиви, але під дією ультрафіолетового (зокрема сонячного) випромінювання, в сокові активуються токсичні властивості, підвищуючи чутливість шкіри до ультрафіолету в сотні разів.

Навіть одноразове торкання до борщівника призводить до опіків 1—3 ступенів.

Опіки, особливо у перші кілька днів, схожі на термічні. Для них характерна гіперемія (почервоніння), водянисті пухирі.

Опіки з'являються на вражених ділянках тіла не одразу після контакту, що б могло попередити подальший контакт з рослиною, а через 1—2 дні, розвиваючись поступово під впливом сонячного ультрафіолету.

Місця уражень важко гояться, загострюються прояви інших шкірних захворювань.

Для кого борщівник найбільш небезпечний

Сильніше реагують на опіки люди зі світлим волоссям і світлою шкірою. Часто від опіків страждають діти.

При легкому ступені ураження на шкірі залишається пігментна пляма. Якщо сік викликав сильне запалення, пухирі та бульбашки, то на їх місці пізніше утворюються виразки, що повільно загоюються.

При опіку понад 80% поверхні тіла можливий смертельний результат.

Симптоми при опіках

Залежно від ступеня впливу отрути на шкіру, при опіку можуть з'явитися:

- легке почервоніння (I ступінь опіку);
- пухирі (II ступінь опіку);
- глибокі виразки (III ступінь опіку).

В уражених ділянках шкіри відчувається свербіж і печіння.

Із загальних симптомів спостерігаються млявість, озноб, запаморочення, головний біль. Іноді підвищується температура тіла.

Що робити при опіку борщівником

Потрібно скоріше змити зі шкіри сік рослини, використовуючи мильні розчини або харчову соду.

Можна також потім змастити уражену ділянку шкіри будь-яким живильним кремом. При легких опіках можна провести лікування в домашніх умовах.

Коли потрібно звертатися до лікаря

— при алергічних реакціях, коли вини-

кає набряк шкіри, носоглотки, бронхоспазм та інше;

- при опіках більш як 10% тіла;
- при сильних опіках з пухирями;
- при опіках очей, слизових оболонок порожнини рота і носа;
- при сильній загальній реакції: підвищення температури, блювота.

Заходи боротьби

Попередження контакту шкіри з будь-якою частиною рослини, особливо тими частинами, що пустили на зламі сік. Він спричиняє опіки навіть на тильній поверхні долонь, де шкіра порівняно товста.

Робота з рослиною (особливо при викошуванні) передбачає використання щільного водовідштовхуючого одягу, окулярів та щільних гумових рукавиць.

Попередження дітей про небезпечність рослини. Велике листя та трубчасті стебла цікаві дітям для зламання.

Попередження використання

листя борщівника як серветок, для витирання рук чи ніг.

Розміщення інформаційних бюлетенів у школах, базах відпочинку та в місцях значної вегетації борщівника.

В Україні боротьба із борщівником ведеться на державному рівні.

Хімічні методи боротьби включають використання гербіцидів.

Для боротьби з борщівником рекомендується використовувати гліфосат. Достатня концентрація — 5л/100м² стандартного розчину раундапу, тобто 360 г/л гліфосату. Необхідно обробити 70-80% листової поверхні рослин борщівника.

Першу обробку слід проводити навесні, коли висота рослин не перевищує 50 см, що дозволяє безпечно проникнути в центр його заростей, з повторною обробкою після відростання рослин. Односезонна обробка не приносить результату, на наступний рік виникають масові сходи, а ще через 2 роки результати роботи нівелюються.

НОВИНИ ЧАЕС

Офіційне видання
ДСП «Чернобильська АЕС»

Відповідальний за випуск: Віталій Медвідь

Над номером працювали: Майя Руденко,
Віталій Медвідь, Денис Ланько

Зворотній зв'язок:

m.rudenko@chnpp.gov.ua

+380 4593 441 50

Ukraine
NOW ua

Видання засновано у 1995 році. Видається на виконання ст. 10. «Права громадян та їхніх об'єднань на одержання інформації у сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки» Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» та на підставі ч.3 ст. 15 Закону України «Про медіа».